

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

№ 2, 2014 [Назад](#) [Головна](#)

УДК: 658.155

*О. О. Бассова,
к. е. н., доцент кафедри фінансів та кредиту,
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини ВНЗ Університету «Україна», м. Миколаїв*

УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ ШВЕЙНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

*О. О. Bassova,
Ph.D., assistant professor of finance and credit,
Nicholas Interregional Institute of Human Development Universities University "Ukraine", Nikolaev*

MANAGEMENT FORMING COMPANY PROFITS CLOTHING INDUSTRY

У статті розглянуті питання, пов'язані із формуванням і управлінням прибутком підприємств швейної промисловості. На основі обраної методики здійснено загальний аналіз фінансових результатів діяльності підприємств, що спеціалізуються на виготовленні одягу та виробів з текстилю. Визначено ряд проблем, що впливають на скорочення обсягів виробництва та ефективність діяльності підприємств галузі. Запропоновано схему управління формування прибутку підприємства з використанням інструментарію маржинального (операційного) аналізу.

In the article are related the questions to the creation and management of a profit enterprises garment industry. Based on the methodology chosen by a general analysis of the financial performance of companies that specialize in manufacturing garments and textile products. Identified a number of issues affecting the decline in manufacturing activity and low efficiency of the industry. A control circuit formation profit businesses using tools margin (operating) analysis.

Ключові слова: *прибуток, управління, формування, швейні підприємства, швейна промисловість, маржинальний аналіз.*

Keywords: *revenue management, shaping, sewing companies, garment industry, marginal analysis.*

Постановка проблеми. Швейна галузь, як і легка промисловість України в цілому, на сьогоднішній день перебуває у незадовільному стані, що характеризується цілою низкою серйозних проблем, зокрема це: низька присутність на внутрішньому ринку товарів вітчизняного виробництва; тотальне заповнення дешевими, низькоякісними виробами іноземного походження; застосування вітчизняними підприємствами давальницьких схем виробництва; погано розвинута інфраструктура галузі; недостатня інвестиційна та інноваційна діяльність; неконкурентоспроможність вітчизняної продукції як за ціною, так і за якістю. Зазначені проблеми вкрай негативно впливають на діяльність підприємств швейної промисловості, а головне – гальмують подальший її розвиток. Характерною рисою сьогодення стала велика кількість збиткових підприємств. Більше ніж 36% підприємств галузі працюють збитково, а одержані збитки за 2012 р. становили 434,2 млн. грн. Тому потреба у дослідженні причинно-наслідкових зв'язків, пов'язаних із процесом формування прибутку підприємств швейної промисловості, ефективністю його використання є актуальною як з теоретичної, так і з практичної точки зору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам управління формування прибутку присвячені дослідження таких вітчизняних вчених: І. Бланка, С. Голова, О. Дадія, В. Коробова, Н. Костіної, Ж. Нестеренко, А. Поддєрьогіна, О. Поважного, С. Салиги, Г. Семенова, Ю. Субботович, В. Суторміної, М. Чумаченка та ін. Серед зарубіжних учених слід відзначити праці А. Бабо, І. Балабанова, Л. Бернстайна, Р. Брейлі, Є. Бріггема, В. Ковальова, Ф. Найта, Є. Нікбахта, С. Росса, Р. Сайфуліна, Е. Хелферта, О. Шеремета та ін.

Водночас у вітчизняному доробку бракує окремих комплексних завершених досліджень з питань управління формування прибутку підприємств швейної промисловості, які б розширили межі традиційного аналізу, сформували конкретні підходи до розробки аналітичного забезпечення управління ним.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз управління формуванням прибутку підприємств швейної промисловості та розроблення рекомендації щодо його вдосконалення.

Виклад основного матеріалу. Управління прибутком являє собою процес розробки та прийняття ефективних управлінських рішень за всіма основними аспектами його формування, розподілу і використання на підприємстві з метою максимізації добробуту власників підприємства в поточному та перспективному періодах [2].

Перехід до ринкової економіки поставив досить жорсткі умови перед вітчизняними менеджерами. Підприємства, що десятиліттями працювали по добре відпрацьованій схемі планового господарювання, постали перед проблемою самостійного виживання. За цих умов переважна частина керівників підприємств швейної промисловості для того, щоб подолати кризову ситуацію, прийняла пропозицію іноземних фірм щодо співпраці на умовах давальницької сировини. Тому, здебільшого, виробництво товарів швейної промисловості здійснюється на експорт на умовах давальницької сировини. Саме тому, сьогодні важко придбати вироби вітчизняного виробника, так як переважна їх частка виробляється для іноземних споживачів.

Розвиток глобальних кризових процесів досить негативно позначився на загальних обсягах швейної продукції як у світі, так і в Україні. Скорочення продажів одягу починаючи з вересня 2008 року, спочатку у Європі та США, а потім і в інших країнах, змусило більшість провідних компаній світової модної індустрії переглянути свої плани, щодо обсягів випуску продукції та, як наслідок, стало основною причиною зменшення загальної кількості замовлень від іноземних фірм [5]. За досліджуваній період, 2010-2012 роки, скоротився обсяг виробництва галузі на 3,3%, експорт продукції на 5,5% [3].

Зменшення обсягів виробництва та експорту швейної продукції негативно вплинуло на фінансові результати діяльності підприємств. Загальний рівень рентабельності за цей період знаходився в межах 2,4-3,8% (табл. 1).

Таблиця 1.

Фінансові результати діяльності підприємств, що спеціалізуються на виготовленні одягу та виробів з текстилю за 2010-2012 рр. [3]

Показники	Роки	2012 р. до
-----------	------	------------

				2010 р, %
	2010	2011	2012	
Підприємства, які одержали прибуток у % до загальної кількості підприємств	62,9	68,1	63,5	100,95
Підприємства, які одержали збиток у % до загальної кількості підприємств	37,1	31,9	36,5	98,38
Загальний розмір прибутку, млн грн	404,0	534,7	559,6	138,51
Загальний розмір збитків, млн грн	334,1	271,9	434,2	129,96
Фінансовий результат, млн грн	69,9	262,8	125,4	179,40
Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності, %	2,4	3,8	3,0	125,00

Виходячи з даних Держкомстату, у 2010 р. за результатами фінансового-господарської діяльності, збитки отримали 37,1 % підприємств, а їх загальний розмір становив 334,1 млн грн, що практично дорівнює розміру прибутку (404 млн грн). Ситуація впродовж 2012 р. демонструє незначне зменшення кількості збиткових підприємств до 36,5 %, але порівняно з 2010 р. загальний обсяг збитків збільшився на 30% та становить 434,2 млн грн. Рівень рентабельності за цей період був визначений у 3,0 % [3].

Отже, результати аналізу основних фінансових показників підприємств швейної промисловості свідчать про негативні тенденції в розвитку галузі. Головна з них полягає в тому, що поряд із незначним скороченням показників виробництва і реалізації продукції діяльність підприємств низькорентабельна. Враховуючи, що переважна більшість швейних підприємств працює на умовах давальницької сировини, для дослідження факторів, що спричиняють вказані негативні тенденції необхідно провести ретельний економічний аналіз господарсько-фінансової діяльності підприємства галузі. Таким підприємством обрано ПАТ «ФіВО «Фея», яке спеціалізується на пошитті верхнього одягу. Вибір даного підприємства обумовлений тим, що продукція котру випускає товариство, починаючи з 2010 року споживається на внутрішньому ринку країни. Тому практика формування та управління прибутком на товаристві є актуальною для підприємств галузі, котрі залежать від іноземних замовників але зацікавлені у поверненні на вітчизняний ринок [4].

Основну частину прибутку ПАТ «ФіВО «Фея» одержує за рахунок реалізації товарної продукції. Аналіз динаміки прибутку від звичайної діяльності підприємства за 2010-2012 роки виявив, що прибуток від операційної діяльності збільшився в 14,51 раз (табл. 2).

Таблиця 2.
Динаміка прибутку ПАТ «ФіВО «Фея» від звичайної діяльності за 2010-2012 роки

№	Найменування показника	Абсолютні величини, тис. грн.			Відхилення абсолютне, тис.грн.		Відхилення відносне, %	
		2010	2011	2012	2012/2010	2012/2011	2012/2010	2012/2011
1	Прибуток від операційної діяльності (до оподаткування)	63	82	977	914	895	14,51 раз	11,91 раз
2	Прибуток від позареалізаційної діяльності (до оподаткування)	7	15	0	-7	-15	-100,00	-100,00
3	Прибуток від звичайної діяльності (до оподаткування)	67	87	969	902	882	13,46 раз	11,14 раз

Прибуток від фінансово-інвестиційної діяльності підприємства, навпаки, зменшився. Основною причиною підвищення ефективності операційної діяльності стала зміна структури та динаміки товарної продукції, більша частка якої - спецодежда для усіх груп підприємств, які входять до складу ТОВ «МЕТІНВЕСТХОЛДІНГ» (табл. 3).

Таблиця 3.
Динаміка виробництва основних видів товарної продукції ПАТ «ФіВО «Фея» у 2010-2012 роках

Вид продукції	2010, шт.	2011, шт.	2012, шт.	Відхилення, 2012 р./ 2010 р.	
				абсолютне, тис грн.	відносне, %
Спецодежда					
Костюм робочий чол. з тканини	10289	21315	36200	25911	251,83
Куртка робоча чоловіча з тканини	1986	10254	7351	5365	270,14
Брюки чоловічі з тканини	1681	4976	10900	9219	548,42
Одяг робочий інший з тканини	1828	8759	1351	-477	-26,09
Одяг робочий жіночий з тканини	-	2362	178	178	X
Рукавиці	96741	111828	2211	-94530	-97,71
Чоловічий одяг					
Пальто, на півпальто, куртки	22	2	14	-8	-36,36
Костюм	6	372	-	-6	-100,00
Піджаки та блейзери	-	112	-	0	X
Брюки та бриджі	213	47	-	-213	-100,00
Сорочки	8	28	-	-8	-100,00
Жіночий одяг					
Пальто, напівпальто, плащі, куртки	537	36	24	-513	-95,53
Костюм	10	1004	8	-2	-20,00
Жакет, блейзер, піджак	6	4	2	-4	-66,67

Сукні та сарафани	576	387	-	-576	-100,00
Спідниці	552	266	39	-513	-92,93
Брюки	-	3458	28	28	X
Блуза	590	32	-	-590	-100,00
Зимові аксесуари					
Капелюхи та головні убори	-	1732	-	0	X
Головні убори з трикотажного полотна	12733	7629	669	-12064	-94,75
Головні убори з інших тканин	70	563	-	-70	-100,00
Разом	127848	175166	58975	-68873	-53,87

В той же час, ріст прибутку товариства не призвів до суттєвого збільшення ефективності господарської діяльності, що відобразили показники рентабельності (рис. 1).

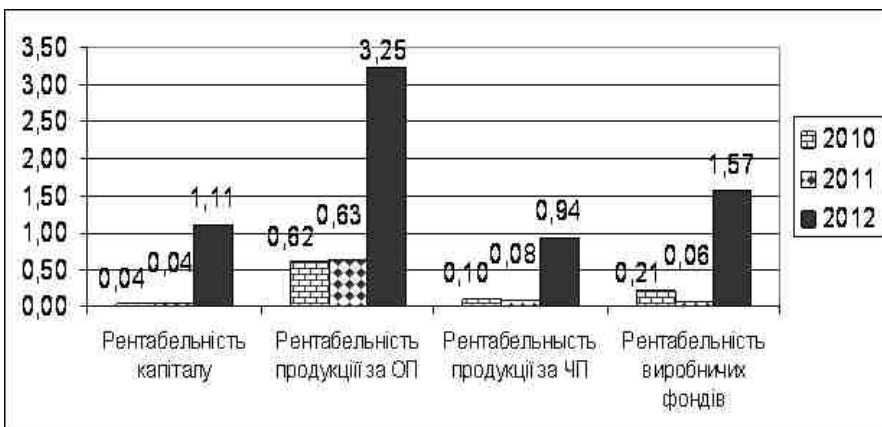

Рис.1. Показники рентабельності ПАТ «ФіВО «Фея» за 2010-2012 роки, %

За результатами проведеного дослідження розроблено напрями покращення управління формуванням прибутку на ПАТ «Фея» в розрізі аналізу за схемою «витрати – обсяг продажу – прибуток». Реалізація схеми відбувається на підставі операційного аналізу, де розв'язуються такі завдання: оцінка прибутковості; прогнозування рентабельності на підставі показника запасу фінансової стійкості (ЗФС); оцінка підприємницького ризику; визначення оптимального шляху виходу з кризового стану; розроблення найбільш вигідної асортиментної політики.

Ключовими елементами операційного аналізу вважаються: поріг рентабельності; запас фінансової стійкості [6]. Ці елементи пов'язані з поняттям маржинального доходу (*МД*), що є результатом реалізації продукції після погашення змінних витрат (*ЗВ*).

Формальний запис розрахунку маржинального доходу у сфері виробництва має такий вигляд:

$$МД = ОД - ЗВ \quad (1)$$

де *ОД* – операційний дохід; *ЗВ* – змінні витрати.

У разі визначення важеля *МД*, що вимагає операційний аналіз, можна скористатись відношенням [7]:

$$ОВ = МД / П_{В}, \quad (2)$$

де *ОВ* – операційний або виробничий важель, який показує у скільки разів маржинальний дохід перевищує прибуток.

Маржинальний дохід оцінюють за такими варіантами значень:

1. Маржинальний дохід дорівнює нулю. У даному випадку дохід від реалізації покриває змінні витрати. Підприємство функціонує зі збитками у розмірі постійних витрат.
2. Маржинальний дохід більше за нуль, але менший ніж постійні витрати ($0 < МД < П_{В}$). Це означає, що підприємство отримує виручку, яка покриває змінні витрати і частину постійних.
3. Маржинальний дохід дорівнює постійним витратам ($МД = П_{В}$). Це варіант беззбиткової і водночас безприбуткової діяльності, коли отриманої виручки досить, щоб покрити всі витрати підприємства без отримання прибутків.
4. Маржинальний дохід перевищує постійні витрати ($МД > П_{В}$). У даному випадку підприємство компенсує всі свої збитки та формує операційний прибуток [7].

Аналіз маржинального доходу розраховано по рокам та в таблиці 4 порівняно із постійними витратами:

$$МД_{2010} = ОД - ЗВ = 10189 - 7864,89 = 2324,11 \text{ (тис.грн);}$$

$$МД_{2011} = ОД - ЗВ = 14973 - 12038,28 = 2904,72 \text{ (тис.грн);}$$

$$МД_{2012} = ОД - ЗВ = 30689 - 24469,5 = 6219,5 \text{ (тис.грн).}$$

Таблиця 4

Порівняльна інформація маржинального доходу і стабільних витрат ПАТ «ФіВО «Фея» за 2010-2012 роки

Роки	Маржинальний дохід, тис.грн.	Знак	Постійні витрати, тис.грн.
2010	2324,11	>	2261,11

2011	2904,72	>	2822,72
2012	6219,5	>	5242,50

За даними таблиці 4 видно, що у 2010-2012 рр. маржинальний дохід перевищує постійні витрати (МД>ПВ). Це говорить про те, що підприємство компенсує всі свої збитки та формує операційний прибуток.

Ефект операційного важеля (ЕОВ) полягає у тому, що будь-яка зміна виручки від реалізації продукції породжує ще значнішу зміну суми прибутку. Ступінь такої зміни залежить від співвідношення між постійними та змінними витратами підприємства [7].

У випадках зниження виручки від реалізації операційний важель характеризує можливість втрати прибутку. Важким буде становище підприємства, якщо у разі зменшення обсягу виручки від реалізації збитки перевищать маржинальний дохід, тобто операційний важель дорівнюватиме одиниці або менший за неї. Збільшення виручки від реалізації в такому випадку тягне за собою зниження збитків меншою мірою ніж зростання обсягу виробництва, що його викликало. Підприємство, що має збитки менші ніж маржинальний операційний дохід, мають шанси скоріше вийти з кризового стану, тому що зростання обсягу продажу потягне за собою інтенсивніше зниження збитків.

Якщо поріг рентабельності (виручка від реалізації, за якої забезпечується беззбиткова діяльність підприємства за умови неотримання прибутку) більший за нуль, то частка постійних витрат у сумі витрат знижується і вплив операційного важеля (ОВ) зменшується.

Функціонування системи управління прибутком на основі моделювання передбачає вирішення таких завдань:

1. Визначення критичного обсягу виробництва.
2. Установлення обсягу виробництва, необхідного для отримання прибутку і відповідного для цього рівня операційних витрат.
3. Розрахунок обсягу додаткового замовлення, яке необхідне для прибуткової роботи і власного фінансування [8].

Одним з основних елементів операційного аналізу є поріг рентабельності.

Поріг рентабельності – це вартісний показник, який характеризує суму операційного доходу, що забезпечує повне покриття операційних витрат, тобто беззбитковість операційної діяльності підприємства [6].

Показник порогу рентабельності визначається за формулою:

$$ПР = \frac{ПВ}{КМД}, \quad (3)$$

де ПР – поріг рентабельності, тис. грн., ПВ – постійні витрати, КМД – питома вага (коефіцієнт) маржинального доходу в операційному доході.

Розрахунок КМД здійснюється за формулою:

$$КМД = \frac{МД}{ОД}. \quad (4)$$

Таблиця 5
Вихідні данні для розрахунку порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості

Показники	2010 рік	2011 рік	2012 рік
Операційний дохід (ОД), тис.грн.	10189	14943	30689
Операційні витрати (ОВ), тис.грн.	10126	14861	29712
Постійні витрати (ПВ), тис.грн.	2 261,11	2 822,72	5 242,50
Змінні витрати (ЗВ), тис.грн.	7 864,89	12 038,28	24 469,50
Маржинальний дохід (МД), тис.грн.	2324,11	2904,72	6219,50
Коефіцієнт маржинального доходу, КМД	0,228100	0,194387	0,202662

Розрахунок порогу рентабельності представлено нижче:

$$ПР_{2010} = \frac{ПВ}{КМД} = \frac{2261,11}{0,2281} = 9912,81 \text{ (тис.грн.)}$$

$$ПР_{2011} = \frac{ПВ}{КМД} = \frac{2822,72}{0,194387} = 14521,16 \text{ (тис.грн.)}$$

$$ПР_{2012} = \frac{ПВ}{КМД} = \frac{5242,5}{0,202662} = 25868,17 \text{ (тис.грн.)}$$

Отже, з кожним роком показник порогу рентабельності збільшувався: так у 2010 році він становив 9912,81 тис.грн., у 2011 році –14521,16 тис.грн., а у 2012 році –25868,17 тис.грн. Збільшення порогу рентабельності може бути свідченням як поліпшення діяльності підприємства з огляду зменшення його витрат та паралельного збільшення прибутку. В той же час ситуація може бути викликана скороченням загальних операційних доходів підприємства, що аж ніяк неможливо враховувати як позитивне явище. Для однозначної відповіді на позитивність чи негативність проведеного аналізу необхідним є розрахунок показника «запас фінансової стійкості».

Запас фінансової стійкості – це відносний показник, який характеризує максимально допустимий відсоток зменшення фактичного операційного доходу до того рівня, поки операційна діяльність залишиться беззбитковою [7]. Чим вище значення запасу фінансової стійкості, тим більш фінансово стійким є підприємство з точки зору забезпечення прибутковості операційної діяльності, тим менший ризик настання збитковості. Запас фінансової стійкості характеризує той рівень захищеності операційної діяльності, який є в підприємства на момент розрахунку і яким можна скористатися на випадок несприятливих обставин, наприклад, при зменшенні обсягів виробництва або реалізації продукції. У той же час рівень запасу фінансової стійкості визначає захищеність кредиторів і постачальників від можливої несплати підприємством коштів за рахунками.

Показник запасу фінансової стійкості визначається за формулою:

$$ЗФС = \frac{ОД - ПР}{ОД} \times 100 \quad (5)$$

де ЗФС – запас фінансової стійкості, %, ОД – операційний дохід, тис. грн., ПР – поріг рентабельності, тис. грн.

$$ЗФС_{2010} = \frac{ОД - ПР}{ОД} \times 100 = \frac{10189 - 9912,81}{10189} \times 100 = 2,71\%$$

$$ЗФС_{2011} = \frac{ОД - ПР}{ОД} \times 100 = \frac{14943 - 14521,16}{14943} \times 100 = 2,82\%$$

$$ЗФС_{2012} = \frac{ОД - ПР}{ОД} \times 100 = \frac{30689 - 25868,17}{30689} \times 100 = 15,71\%$$

За даними розрахунків визначено, що в 2010-2011 роках у товариства було досить нестійке становище, адже запас фінансової стійкості був менший за 3%, тобто несуттєве скорочення операційних доходів призвело б до збиткової діяльності товариства. Значно вищим запас фінансової стійкості був у 2012 році (15,71%), що засвідчило про найкращу стійкість підприємства в останньому році досліджуваного періоду.

Для того щоб з'ясувати який з факторів (стабільні витрати, змінні витрати чи виручка) впливав на зміну порігу рентабельності найбільше, проведено факторний аналіз за трьохфакторною моделлю:

$$ПР = \frac{ПВ}{КМД} = \frac{ПВ}{МД/ОД} = \frac{ПВ}{(ОД - ЗВ)/ОД} = \frac{ПВ \times ОД}{ОД - ЗВ} \quad (6)$$

1. Розрахунок впливу постійних витрат на коливання порогу рентабельності оцінюється наступним чином:

$$\Delta ПР_{ПВ} = \frac{ПВ^1 \times ОД^0}{ОД^0 - ЗВ^0} - \frac{ПВ^0 \times ОД^0}{ОД^0 - ЗВ^0} \quad (7)$$

Оцінка впливу першого фактору (постійні витрати) на зміну порогу рентабельності у 2011 та 2012 роках визначена за формулою 7:

$$\Delta ПР_{ПВ}^{2011} = \frac{ПВ^1 \times ОД^0}{ОД^0 - ЗВ^0} - \frac{ПВ^0 \times ОД^0}{ОД^0 - ЗВ^0} = \frac{2822,72 \times 10189}{10189 - 7864,89} - \frac{2261,11 \times 10189}{10189 - 7864,89} = 2462,09 \quad (\text{тис.грн.})$$

$$\Delta ПР_{ПВ}^{2012} = \frac{ПВ^1 \times ОД^0}{ОД^0 - ЗВ^0} - \frac{ПВ^0 \times ОД^0}{ОД^0 - ЗВ^0} = \frac{5242,5 \times 10189}{10189 - 7864,89} - \frac{2261,11 \times 10189}{10189 - 7864,89} = 13070,5 \quad (\text{тис.грн.})$$

2. Розрахунок впливу фактору – змінні витрати, за наведеною моделлю, визначено наступним чином:

$$\Delta ПР_{ЗВ} = \frac{ПВ^1 \times ОД^0}{ОД^0 - ЗВ^1} - \frac{ПВ^1 \times ОД^0}{ОД^0 - ЗВ^0} \quad (8)$$

Оцінка впливу другого фактору (змінні витрати) на зміну порогу рентабельності у 2011 та 2012 роках виглядає так:

$$\Delta ПР_{ЗВ}^{2011} = \frac{ПВ^1 \times ОД^0}{ОД^0 - ЗВ^1} - \frac{ПВ^1 \times ОД^0}{ОД^0 - ЗВ^0} = \frac{2822,72 \times 10189}{10189 - 12038,28} - \frac{2822,72 \times 10189}{10189 - 7864,89} = -27927,24 \quad (\text{тис.грн.})$$

$$\Delta ПР_{ЗВ}^{2012} = \frac{ПВ^1 \times ОД^0}{ОД^0 - ЗВ^1} - \frac{ПВ^1 \times ОД^0}{ОД^0 - ЗВ^0} = \frac{5242,5 \times 10189}{10189 - 24469,5} - \frac{5242,5 \times 10189}{10189 - 7864,89} = -26723,78 \quad (\text{тис.грн.})$$

3. Останнім факторним показником в моделі є операційний дохід, оцінка впливу якого на зміну порогу рентабельності визначається так:

$$\Delta ПР_{ОД} = \frac{ПВ^1 \times ОД^1}{ОД^1 - ЗВ^1} - \frac{ПВ^1 \times ОД^0}{ОД^0 - ЗВ^1} \quad (9)$$

$$\Delta ПР_{ОД}^{2011} = \frac{ПВ^1 \times ОД^1}{ОД^1 - ЗВ^1} - \frac{ПВ^1 \times ОД^0}{ОД^0 - ЗВ^1} = \frac{2822,72 \times 14943}{14943 - 12038,28} - \frac{2822,72 \times 10189}{10189 - 12038,28} = 30073,51 \quad (\text{тис.грн.})$$

$$\Delta ПР_{ОД}^{2012} = \frac{ПВ^1 \times ОД^1}{ОД^1 - ЗВ^1} - \frac{ПВ^1 \times ОД^0}{ОД^0 - ЗВ^1} = \frac{5242,5 \times 30689}{30689 - 24469,5} - \frac{5242,5 \times 10189}{10189 - 24469,5} = 2960864 \quad (\text{тис.грн.})$$

Узагальнено вплив чинників у таблиці 6.

Таблиця 6
Аналіз впливу факторів на беззбитковість ПАТ «ФіВО «Фея» у 2011-2012 рр.

Показник	Вплив фактора у 2011 році відносно 2010 року	Вплив фактора у 2012 році відносно 2010 року
Критичний обсяг реалізації, тис.грн.	14521,16	25868,17
Вплив факторів на критичний обсяг реалізації		
1. Зміна постійних витрат		
Критичний обсяг реалізації, тис.грн.	2462,09	13070,50
2. Зміна змінних витрат		
Критичний обсяг реалізації, тис.грн.	-27927,24	-26723,78
3. Зміна операційного доходу		
Критичний обсяг реалізації, тис.грн.	30073,51	29608,64
Загальний вплив факторів		
Критичний обсяг реалізації, тис.грн.	4608,35	15955,36

Аналіз продемонстрував: збільшення змінних і постійних витрат, а також операційного доходу від реалізації мають різноспрямований вплив на поріг рентабельності. Так у 2011 році поріг рентабельності збільшився на 4608,35 тис.грн. Пряму залежність на ріст даного показника мали постійні витрати та розмір операційного доходу за рахунок яких поріг рентабельності збільшився на 2462,09 тис.грн. та на 30073,51 тис.грн. відповідно. У 2012 році спостерігалась аналогічна тенденція, а саме поріг рентабельності збільшився на 15955,36 тис.грн. за рахунок впливу постійних витрат (13070,5 тис. грн.) та операційного доходу (29608,64 тис.грн.) витрат.

Таким чином, у 2013 році ПАТ «ФіВО «Фея» має досягти операційного доходу щонайменш у 15955,36 тис.грн. при розмірі постійних загальних витрат та змінних витрат на одиницю продукції на рівні 2012 року. В такому разі у товариства не буде а ні прибутку а ні збитку.

Зрозуміло, що діяльність підприємства має на меті не лише визначення беззбитковості виробництва, а й отримання прибутку. Аналіз беззбитковості легко продовжити для визначення планової величини прибутку.

Обсяг реалізації, необхідний для отримання планової величини прибутку, визначають згідно з методикою знаходження точки беззбитковості з урахуванням планової величини прибутку [7]. Так, визначення розміру операційного доходу, який відповідатиме запланованому розміру прибутку здійснюється за наступною формулою:

$$ОД = \frac{ПВ + П_{план}}{КМД} \quad (10)$$

де ПВ – сталі витрати, $P_{план}$ - прибуток плановий, КМД – коефіцієнт маржинального доходу.

Допустимо, що ПАТ «ФіВО «Фея» планує збільшити розмір прибутку до 1500 тис.грн. Тоді операційний дохід має становити:

$$ОД_{2011} = \frac{5242,5 + 1000}{0,202662} = 33269,68 \text{ тис.грн.}$$

З цієї ж залежності можна визначити величину прибутку, що його отримає підприємство при запланованому рівні виробництва і продажів.

Висновки. Отже, проведена методика розрахунку порогу рентабельності, запасу фінансової стійкості та факторів що впливають на данні показники є невід'ємною у процесі формування прибутку підприємств швейної промисловості. Розрахунок наведених показників дозволить керівництву не робити хибних кроків у процесі формування та планування прибутку підприємства, і як результат – підвищити результативність господарювання. Важливо, щоб всі заходи, що проводяться підприємством щодо зростання прибутку (при використанні всіх можливостей), сприяли досягненню найважливіших цілей розвитку підприємства.

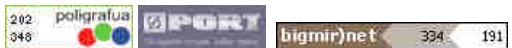
Література.

- Білик М.Д., Павловська О.В., Прутуляк Н.М., Невмержицька Н.Ю. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. / Білик М.Д., Павловська О.В., Прутуляк Н.М., Невмержицька Н.Ю. – К.: КНЕУ, 2005. – 592 с.
- Бланк И. А. Антикризисное финансовое управление предприятием / И. А. Бланк. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2006. – 672 с.
- Офіційний сайт Державного комітету статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. – Назва з екрану.
- Офіційний сайт Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua>. – Назва з екрану.
- Офіційний сайт Української асоціації підприємств легкої промисловості [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrlegprom.org.ua/statii.html>. – Назва з екрану.
- Фінансовий менеджмент: теорія і практика / [под ред. Е.С. Стояновой]. - М.: Перспектива, 2003. — 656 с.
- Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / [за ред. проф. Г.Г. Кірейцева]. – Київ: ЦУЛ, 2002. – 496 с.
- Фролова Т. О. Фінансовий аналіз: навч.-метод. посіб. для самост. вивчення і прак. завдань / Т. О. Фролова. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2005. – 254 с.
- Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз: підручник / Ю.С. Цал-Цалко. - К.: Центр учбової літератури, 2008. - 566 с.
- Шеремет А.Д. Методика фінансового аналізу / А.Д. Шеремет, Р.С. Сайфулін – М.: Инфра – М, 2005. – 380 с.

References

- Bilyk, M.D. Pavlovs'ka, O.V. Prytuliak, N.M. and Nevmerzhyts'ka, N.Yu. (2005), *Finansovyy analiz* [Financial Analysis], KNEU, Kyiv, Ukraine.
- Blank, I. A. (2006), *Antikrizisnoe finansovoe upravlenie predpriyatiem* [Anticrisis financial business administration], Jel'ga Nika-Centr, Kyiv, Ukraine.
- State Statistics Committee of Ukraine (2013), Statistical information, available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 28 Decr 2013).
- Agency of Ukraine stock market infrastructure (2013), available at: <http://smida.gov.ua/> (Accessed 28 Decr 2013).
- Ukrlegprom (2013), available at: <http://ukrlegprom.org.ua/statii.html> (Accessed 28 Decr 2013).
- Stojanova, E.S. (2003), *Finansovyy menedzhment: teorija i praktika* [Financial Management: Theory and Practice], Perspektiva, Moscow, Russia.
- Kirejtsev, H.H. (2002), *Finansovyy menedzhment* [Financial management], TsUL, Kyiv, Ukraine.
- Frolova, T. O. (2005), *Finansovyy analiz* [Financial Analysis], Vyd-vo Yevrop. un-tu, Kyiv, Ukraine.
- Tsal-Tsalko, Yu. S. (2008), *Finansovyy analiz* [Financial Analysis], Tsentr uchbovoi literatury, Kyiv, Ukraine.
- Sheremet, A.D. and Sajfulyn, R.S. (2005), *Metodyka finansovoho analizu* [Methods of financial analysis], Ynfra, Moscow, Russia.

Стаття надійшла до редакції 28.01.2014 р.

ТОВ "ДКС Центр"